

# Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta  
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravišтво lista je v „Narodni tis-  
karni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

## Domače stvari.

— (Iz Postojne) se nam piše: Obče poštovani gospod France Kavčič iz Št. Vida se je kot ud okrajne cenilne komisije odpovedal; za njega namestiti bode volitev 12. t. m. v Postojni. Ker se pa velikokrat pri tako važnih volitvah prezre grda napaka, da volilci gledajo več na osebnosti i bogastvo, nego na popolno zmožnost kandidato tedaj volici sedaj pozor! Da se ne bodo glasovi razcepili, živo priporočam in gorko pokladam volilem na srce naj se združijo in oddajo svoje glasove mnogozasluznemu možu Andreju Rovanu županu Colskemu, ki je vseskozi pošten, bistroumen v vsakem obziru, posebno kar se tiče kmetovalstva, zraven tega je pa izvrsten narodnjak. Koliko truda je nemu prizadejalo predno si je tako sadišče napravil, takrat so se mu ondodni posestniki posmehovali, a zdaj ko vidijo uspeh so ga začeli — posnemati. On tudi pozna težnje kmetškega stanu višje od nemškutarskega bogataša J. Majerja župana iz Lož, ki še nedolžne peticije Vipavskih županij na deželni zbor, s katero so prosile naj se sliši njih glas pri c. k. uradih in slovensko dopisuje, nij hotel podpisati, toliko manj bode dolžnostim uda cenilne komisije zadostil. — Torej volilci! zakličem vam še enkrat pozor! — in izvolite složno priporočanega kandidata.

— (Od Bleda) se nam piše 10. jun.: Poročal sem o povodnji na Koroški Beli dne 2. junija, in da je zadela strela fajmoštra gosp. Val. Plemelja. — Denes je umrl! — Pokojnega je spoštovalo ljudstvo

sploh, kajti on nij bil fanatičen klerikalec, temveč se je trudil z vednostjo in posebno z botaniko. Dobil je umrli, ker je v dunajsko slednjo razstavo več ko 30.000 različnih rastlin poslal, odlikovalno medalijo. Pečal se je pokojni s privatnimi malo, ako ga je kedo obiskal, bil je jako zadovoljen, prijazen in zelo gostoljuben. — Bodi mu zemljica lahka!

— (Iz Trsta) se nam piše 12. junija: Sinočnja seja tržaškega mestnega zbora je bila jako burna. Zopet je pokazala laška stranka svojo nepravilnost proti našej narodnosti. Hermet je s svojo harlekinado pri svojih pristaših žel pohvalo. Seja je trajala dve uri. Prva točka dnevnega reda je bila resolucija slovenskega političnega društva „Edinost“, ki energično terja, da se s slovensko okolico uraduje v slovenskem jeziku. Resolucija je bila prebrana, in videti je bilo, kako je Lahe grizlo, da se ti pohlevni Slovenci tako možato za svoje pravice poganjajo in ne spé več narodnega spanja, kakor bi Italijani in Nemci radi. Baron Pascotini je predlagal, naj se resolucija izroči delegaciji ali posebnej komisiji, katera bode to reč preiskavala in zboru poročala. Naš Nabergoj je naglašal, da društvo „Edinost“ ne zahteva nič posebnega in nič nepravilnega; da je magistrat dolžan uradovati s slovensko okolico v tem jeziku, katerega govori; poudarjal je na dalje, da to pravico za Slovence uže ne le narava terja, nego tudi člen 19 osnovnih državnih postav, ker zagotavlja enakopravnost vseh jezikov v Avstriji, torej tudi opravičenje slovenskemu jeziku. G. Burgstaller omenja, da so doha-

jali slovenski kmetje k njemu vprašat, kaj da pomeni ta ali oni poziv v laškem jeziku, katerega jim je potem moral razložiti. Ako bi bilo v slovenskem jeziku pisano, gotovo ne bi bilo treba kmetom daleč hoditi povpraševati o obsegu pozivov. Govornik podpira predlog g. Pascotinija in želi, da bi se okoličanom prišlo po kakem ugodnem potu s pravico naproti.

— (Iz Kamnika) se nam piše: Studilo se mi je, slišavši pred nekimi dnevi besede, koje morajo vsacega poštenjaka v srce boleti, zato pa naj mi bode dovoljeno, da obelodanim ljudi, ki zmirom roje proti vsemu, kar je narodnega, zabavljajo čez vse kar je v čitalnici našej. Po nekem pogrebu so imeli fantje, ki so umrlega nosili in mu do hladne zemlje svetili potem neko pijačo, katere se ve je tudi vince spravilo v burnejši pogovor, in tudi do naše čitalnice, in ker so bile različne misli sedečih, bilo je tudi različno pogovarjanje. Kar vstane krčmar g. L. in zareži, da kdor je v čitalnici nij nobeden nič vreden, razume se, da so bili nekateri tudi razžaljeni, pa upali si le niso domačemu gospodarju ugovarjati. Vprašam li jaz g. L., kateri je več vreden, ali tisti udje, kateri imajo njega na žnori ali je on sam. — Svetujem Vam pa, pustite čitalnico našo v miru, in ne drezajte, ter prvo pometajte pred svojim pragom, potem ako vidite drugod, pomedite drugod. Druzega tacega imamo tudi še krčmarja, kateri se tudi veliko usti zaradi čitalnice, kar se mi tako zdi kakor Dežmau drugi, kajti ta gospod G. bil je prej hud narodnjak. Zakaj je sedaj postal hud veternjak? On je bil prvih podpirateljev snovaje čitalnico našo, on je bil vrli agent pri volitvah za narodno stvar, a zdaj je vrli agent nemškutarski in — v državni zbor že je volil in delal za nemški rajh. Kamenčani! Mi pa bodimo složni in pustimo take ljudi v miru, in hodimo v gostilne, koje so naše, izpustimo take krčme, take ljudi, koji so proti nam, kajti prijatelj prijatelja odvrne.

— (Štajerski c. kr. namestnik) je prišel 14. v Konjice, da si ogleda strašno

nesrečo, ki je prebivalca tega okraja zadela po hudej uri, ter vladi nasvetuje, kako pomoči.

— (Iz konjiškega okraja) se nam piše 10. junija: Poročati vam moram o strašnej nesreči, katera je 8. t. m. na sv. Medarda dan zadela veliki del našega in slovensko-bistriškega okraja. Po dolgej hudej zimi je nastopila meseca aprila prav lepa pomlad. Meseca maja smo imeli tako tople dneve, vmes tudi nekaj dežja, da smo lahko in ob pravem času opravili vsa dela na polji in v vinogradih, setve pa in trs so se naglo razvijali, in povsod se je kazalo, da dobimo izvrstno letino. Veselo je bilo gledati obilno grozdja, katero je začetkom junija uže cvelo tako, da smo imeli tudi dobro kvaliteto vina pričakovati. Junija so bili silno topli dnevi, termometer je v senci kazal 27° do 28° R (35° C). Vzlasti 8. junija je precej od jutra bilo silno soparno. Proti pólú dnevu tega nesrečnega dneva se prikažejo črnosivi oblaki nad sv. Tremi kralji na Pohorji. Ob 1/2 4 uri vidimo, da se oblaki pogrezujejo in pretrgujejo. Huda ura se premiče pod Tinjami čez Okosko in Tinjsko goro do Visovelj v slovensko-bistriškem okraju. Strašna nevihta in ropot in beli trakovi od oblakov do zemlje so nam naznanjali, da se tam toča vsiplje. Obžalovali smo nesrečne kraje, misleči, da bode nam v dolini vsaj ta dan toča prizanesla. A motili smo se. Pri Visovljah se zasnuče veter, in žene hudo uro v dolino proti Prihovi. Toča se vsuje, kakor kurja jajca debela in v četrť uri potolče vinograde, njive in travnike, da nič več zelenega nij bilo videti. Ropotalo je, kakor bi bilo kamenje iz oblakov padalo. Sadno drevje kaže gole odlomljene in potolčene veje, travniki so tako pobiti, da nemamo kaj kositi, krme za živino pa uže tako nij. Žito je do tal potolčeno, da se še kositi ne bode dalo. Še celo v gozdih je drevje zelo poškodovano. In ta nesreča nij omejena na mali kraj, ampak toča je segala čez veliki del tinjske, čadramske in venčešlske fare, Prihovo z vinarskimi vinogradi, Tepino do Konjic in ná

drugi strani čez Žiče, Loče in sv. Jarnej do Poličan. Ljudstvo je popolnem obupano in zbegano in to po pravici, ker ne bode niti živeža za ljudi niti klaje za živino, niti vina, da bi se prodalo in dobil denar za najsilnejše potrebe.

Če se vpraša, kaj je krivo tim pogostim elementarnim nesrečam — tudi leta 1871 je toča iste kraje skoro do golega potolkla — lahko se da odgovoriti. Naše Pohorje je bilo poprej do vrha z gostimi gozdi pokrito tačas je od toče in hudih ur bilo le malo-kedaj bilo slišati. V poslednjih letih pa se gozd za gozdom posekava in uže iz doline se vidijo obširne puste in prazne planjave, kjer je prej gosto drevje dobrodejno reguliralo temperaturo. Zlasti knez Windischgrätz, lastnik konjiške in oplotniške grajščine je v poslednjih letih opustošil na tisoče oralov najlepšega gozda in če prav daje trositi drevno seme, preteklo bode še mnogo desetletij, predno drevje zopet zraste, če bode sploh kedaj narastlo.

Čemu je gozdna postava, če se sme tako ravnati z gozdi na strašno škodo celih okrajev? Kako se hočemo preživiti, kako nositi vedno višja davkarska bremena, če vlada strogo ne gleda, da se izvršujejo postave bodi si od kmeta ali od kneza? Škoda, samo po tej toči učinjena, sme se ceniti na eden milijon goldinarjev! V Konjicah se je precej ustanovil podporni odbor, da bode pobiral mile darove za nesrečneže.

— (Ljubljanski škof.) Od vseh strani se za gotovo potrjuje, da je g. dr. Pogačar uže imenovan ljubljanski škof. — G. Vidmar se uže v Kranj v pokoj seli.

— (Iz Kroke) na Gorenjskem se nam piše: 12. t. m. ob polu dne in 13. zjutraj ob 1¼ ure po noči in 14. ¾ na 12 ob polu dne se je pri nas prav hudo zemlja tresla. Kaj ta pogosti potres pomeni, so radovedni ljudje. Če bo dobra letina, bili bi bogu hvaležni. Dozdaj je še vse podobno, da bodo posebno črešnje in češplje še mnogo polne pri nas. Tudi drugo sadje je v prvej vrsti dobrega kazanja.

— (Iz Laškega trga) se nam piše: Spremili smo te dni Urbana Žnidaršiča, zdravnika v našem trgu do gomile, ki ga je rešila sivolasa, dolge hudobne bolezni. Bil je mož, rojen na Dolenjskem, poštena duša v družbinskem življenji, pameten mož, poznavajoč signaturo časa, v kojem je živel, bil iskreno navdušen domoljub, ki se je Slovana uže čutil, ko je pred 45 leti se šolal v Gradcu, ki je domoljubno delal, ko je še malo ljudij se zavedalo narodnosti naše, ki je akopram, materijalno ne na dobrem, neustrašeno stal tedaj za našo slovensko reč, ko je za časa Giskra-Herbstovega nesramnega teroriziranja Slovanov v našem trgu bilo le devet rodoljubov, ki so ravno v teh po slovanskej avstr. polovici burnih časih vzlic od nasprotne-renegatske stranke najetim hlapcem, ki so s poleni domoljube napadali, ne da bi se zato vladni aparat kaj zmenil in branil, tako, da so si enkrat morali k čitalnični besedi prišli domoljubi sami pomagati in napadalce odvrniti tako, da jih je še dolgo potem glava bolela, čitalnico v našem trgu osnovali in toliko storili, da so kmeta v okolici vzbudili, ki počasi in počasi nemškutarstvo zadušuje, — bil je domoljub, ki je tudi kot starec svitlim očesom gledal na navdušeno našo mladino in domovini po tej prerokoval lepše dneve. „Oče“ savinskih domoljubov, dr. Kočevar v Celji imel je v Žnidaršiču poštenega delavca v probujenju naroda v naših hribih. Zatorej veteran slovenskega domoljubja, ki si videl izhajati zarijo lepše naše bodočnosti, bodi ti hvaležen spomin; vsaj tisti, katerim si nam domoljubje vrelo odprl, blagoslovljamo tvoje pošteno rodoljubje, rahla ti zemljica!

— (Za svetovalca pri ljubljanskej dež. sodniji) je imenovan svetovalec okrožne sodnije v Novem mestu znani gosp. Leitmeier.

— (Vit. Kaltenegger) je potoval one dni na Dunaj, menda zahvalit se pri dvoru za titel in karakter dvornega svetovalca.

— (V Novem mestu) se praznuje 25. junija slovesnost blagoslovljenja zastave

mestne straže Novomeške. Program je dne 25. junija 1875: Slovesna razsvitljava po mestu. Velika godba mestne straže. Dne 26. junija: Ob 5. uri zjutraj: Budnica. Pozdrav došlih mestnih straž iz Krškega in Kostanjevice. Ob 9. uri zjutraj: Vojna maša. Ob 10. uri: Slovesno blagoslovljenje zastave. Ob 1. uri po pólú dne: Obed. Ob 4. uri po pólú dne: Veselica pod milim nebom.

— (Hrvatskega izleta v Bled) 15. avgusta se bode udeležilo tudi zagrebško veslarsko društvo „Sava“, ki svoj lastni čoln pripelje v Bled. — Pri tej priliki moramo denunciacijo ljubljanskega dopisnika „N. Fr. Pr.“ kateri je brzojavil o „jugoslovanskej demonstraciji“, menda, da bi cislejtanskej vladi pomignil, zabraniti kako slavnost, odločno povedati, da se ne nameravajo nikake demonstracije in naj on drugkrat svoje ovade prej premisli.

— (Letina.) Piše se nam: Ob štajerskeji Savi letina dobro kaže, posebno lepo v goricah. Če se še dalje odtegnemo nesreči, smelo moremo pričakovati večji kos kruha, pa tudi debelejšo in iskrenejšo vinsko kapljo.

— (Toča) je 14. t. m. močno pobila in dosti škode naredila v Želimljah blizu Turjaka.

— (Pomen potresa.) Od Kroke na Gorenjskem se nam piše: Naš kmet navadno pravi, da potres dobro letino, včasih pa tudi povodenj pomeni. Vse drugače pa so izmdrovale pobožne ženske duše na Črešnici v Ovsiškeji fari, kjer še nij nobene šole, in je župan baje prvi protivnik ustanovitve take. Te tercijalke pravijo: „sv. oče papež ne morejo iti ali pisati po celem svetu, zato je bil tri dni potres, da bi vsi ljudje tri dni za papeža molili“.

— (Od Borovnice) se nam poroča 8. t. m.: V teku jednega meseca raztrgali so volkovi v Pokojišči in Zavrhu eno telico, 4 ovce in eno kravo, v bližnji Logatca pa tudi več domače živine podavili. Okrajno glavarstvo ljubljansko in logaško bo baje v kratkem dan določilo k vzajemni operaciji vseh vaščanov proti invaziji krutega štirnogatega sovražnika. Ljubljanski Nimrodi

na noge, morda boste vi bolj srečni, nego so domači, posreči se vam morebiti celó, roparska gnjezda iztakniti in pokončati. Gori navedene vasi, eno uro od borovniške postaje oddaljene, ležijo na visokem, a lepem platô, od katerega je krasni razgled posebno v gorenjsko stran, Ljubljano itd. Razen lovske radosti je tudi radost turista sigurna.

— (Iz pod Triglava) se nam piše 4. jun.: Prijazno mило solnce je vendar prisijalo na Gorenjsko; za solncem je prišel gorak dež in sta združeno neprijetnega od sv. Martina do sedaj bivajočega gosta — sneg odpravila. Kakor se prileže meščanom, ko pride pomlad, tako nam, ko nas je sneg popustil. Enake zime, enacega snega na Gorenjskem ne pomnijo tudi stari ljudje, kakor je letos bil. — Pretečeni teden je nekega rudokopa na Zelenici služejočega pri kranjskeji obrtniškeji družbi zasulo. — Pretečeno zimo pak se je izgubil sin necega posestnika iz Rečice. Slednjič so ga videli na sv. Matije dan drsajočega se na ledu črez Bledsko jezero. Splošna misel je, da je brž ko ne v jezeru utonil.

— (Cerkveni tat.) Iz Rakeka se nam piše: četrtek jutro na ves zgođaj je imel sv. Miha v Jakovici, planinske fare gosta, ki ga je s svojim pohodom hotel po svoje počastiti. Hodil je baje nekoliko časa mirno okolo vrat a ker jih mu z lepo svetnik nij hotel odтворiti, prodril je s silo skozi okno, ne boječ se lopov, ognjenega meča, ki ga ima sv. Miha v roci niti strašne pošasti zmaja, ki se mu pod nogami zvija ter ostre zobe in žareči jezik po cerkvi kaže. Za od-pustke bi si bil ulomilec rad kaj lepega izbral, a ker sposobnega našel nič nij, odprl je tisto skrinjico kjer si Jakovčani po krajcarji razne gnade kupujejo ter jo popolno izpraznil, misleč si v grešnej duši: saj je vse eno če imam te krajcerje jaz ali pa sv. Miha.

— (Dvestoletnica ljubljanskega polka.) V teku letošnjega leta bode slavil naš c. k. 17. pešpolk 200letni obstanek svoj. Kakor nam kronika tega polka

pripoveduje, je bil polk ustanovljen l. 1675., in sicer je imel sledeče lastnike: Henrik grof von Reuss-Plauen; polkovnik Ferdinand baron g. v. Stadl; fm. Karl Egon knez Fürstenberg-Moeskirchen; polkovnik Karel Emanuel knez Longueval; gm. Aleksander princ Württemberg; fm. Kajetan gr. Kolovrat-Krakovsky; fm. Ivan. pl. Koch; fml. Frid. knez Hohenlohe-Kirchberg; fcm. Henrik XV., princ von Reuss-Plauen; fm. Gustav princ Hohenlohe, in sedaj je Franc baron Kuhn v. Kuhnfeld.

— (2000 gold. je cesar daroval) telegrafičnim pôtém po toči unesrečenim krajem Konjiškega in Sloveno-Bistriškega okraja na spodnjem Štajerskem. Škoda ne iznaša le 500.000 gld., kakor to čitamo v graškej „Tagespost“, nego presega celo 1 milijon gld. Kdor sam nij videl — piše se nam — kako je vse potolčeno, gozdi uničeni, polje uničeno; strehe razkrite, vrh tega pak stok in jok unesrečenega ljudstva, ta si niti pojma ne more delati o neizrečeni nesreči in škodi.

— (Tukajšnje strelno društvo) ima 20. in 21. junija svečano streljanje, na katero je tudi več neudov povabljenih bilo.

— (Strela je ubila) v sredo na gori pri Trebovljah neko žensko.

— (Copernica se zraka vržena.) Iz šent-Ruperta pri Gomilskem se nam piše: Dne 10. junija t. l. zjutraj je neki kmet R. krompir osipal. Kar zagleda na drugem kraju ceste na sredi ene njive neko umazano babo stati. Ko neki bližnji oštiraš ravno tudi tamkaj dojde, pokaže mu omenjeni R. babo: „glej copernico, nocoj jo je šent-Rupertski mežnar obzvonil.“ Ko moža tako nekoliko časa plaho gledata babo, se pripelje nek mož iz Braslovč, ter ju tolaži, da to nij copernica, ampak — strašilo ptičem „tatarman“, kakor pravijo. Na to gresta proti njej, nekoliko pogumnejša. A uže zopet reče kmet: „se uže meži, se uže meži.“ Ko enkrat počasi bliže dojdeta, v resnici spoznata, da je baba iz starih cunj in iz slame narejena. Večkrat smo uže čuli od slabovernih, vseskozi klerikalnih kmetov, da šent-Rupertski zvon je blagoslovljen tudi za

to, da copernice preganja. Ali ta bode menda še le prva, ki jo je na sredo njive vrgel.

## Politični razgled.

Notranje dežele.

**Cesar** je 14. t. m. sprejel bukovinsko deputacijo, ki ga je vabila, priti na otvorenje vsenčilišča in stoletne svečanosti pripadanja te dežele k Avstriji. Cesar je rekel, da po letošnjem proračunu nema denarja, da bi Bukovino obiskal, a da jo bode gotovo prihodnje leto.

**Dalmatinski** lahonski poslanec Bajamonti je bil v Šibeniku od razdraženih Slovanov nekoliko napaden. Sedaj pa zavoljo tega laška manjšina pravi, da ne pride več v deželni zbor in v Spljetu se laški bastardi strašno napenjajo, pa lažnjive telegrame po svetu pošiljajo.

**Magjarski** „Közördek“ pravi: „Po najnovejših dogodkih je za Andrassy-ja dvorni zrak na Dunaji prav soparen in težak postal.“ — Bismark je šel na odpust, da bi le še njegov mali in poslušni famulus Andrassy šel na odpust, in sicer na Bahanski odpust.

Revizija **colne** in trgovinske pogodbe mej Avstrijo in Ogersko, ki kmalu na vrsto pride, bode razpor rodila, ker cislajtanska in ogerska vlada, obe bi radi ena od druge dobiček vlekli.

Slavni Magjar Ludvik **Koštut** je te dni poslal uredniku lista „Abanj-Kassai-Közlöny“ pismo, katero mej drugim tudi pravi: „V kritičnem času živimo. Vladarji se objemajo a pod njihovimi nogami tli vulkan; sopari njegovi se raztezajo in le kdor spi spanje pravičnega, ne čuti, da se trese zemlja, in da se „bliža sodnji dan“ kakor pravi muezzin, ki naznanja ure. Niti podobno nij resnici, da bi se evropski „oboroženi mir“, ta velika, kasarnična uprava, pod čegar težo stočejo narodi, dal vzdržati do konca prihodnjega ogerskega državnega zbora. Saj smo videli te dni, na kakih pajčevinah visi ta mir, o katerem se zaradi tega tako mnogo govori, ker nihče v mir, ne verjeme. Jaz pa sodim o teh rečeh to le: ako si narod ne preskrbi pri sedanjih volitvah potrebno močevnost za pogoje našega daljšega narodnega življenja, bodo še mnogi teh, ki sedaj živé v domovini, izkusili še bridkih dnij, ko neuprosna logika zgodovine izreče nad našo domovino razsodek: Finis Hungariae!“

## Vnanje države.

**Papež** je 16. t. m. sprejel kardinalski kolegij in rekel na njih ogovor, da popačeni ljudje izkušajo religiozne principe podreti, a dobri ljudje za dobro delajo. Potem je grajal sebi protivno časnikarstvo.

## Gospodarske stvari.

### Bučela.

kako se spolno razvija in kako živi.

(Prirodopisna študija, spis. J. Ogrinec.)

Posebno kranjski in jugo-zapadni, štajerski Slovenci so marljivi in tudi dosta spretni bučelorejci, pa imamo za to tudi že prilično slovstvenega poduka o bučeloreji. Ali prikrivano nam bučelino življenje je uzrok, da v naših „bučelarčkih“ vedno še nahajamo nekatere krive misli vzlasti gledé bučelinega trovrstno-spolnega razvijanja. Celo praktičen pučelar namreč utegne se motiti o tem, ako tirhu svojega marljivega opazovanja tudi ne brejšče prirodoslovnega ustroja bučeline mave, od katere prav za prav zavisi vspeh vsega bučelstva. Kaka je torej bučela, kako se razvija in kako živi, ter po kakem ravnanji ž njo prideš do naj boljšega vspeha — to podajem tū slovenskim prijateljem buče v predarek.

Bučela po svojej vnanjej obliki je znana za to hočem natančneje opisati samo one njene ustroje, ki jo osposobljujejo za različno poslovanje, kakor nabiranje méda in cvetnega praha, narejanje satja in posebno za razplodovanje.

Bučelina glava nosi dve stranom stoječi sestavljeni očesi in tri, kakor pika mala, jednostavna očesa na čelu; dalje dve kratki, nalomljeni pipalnici, s katerima morda tudi duha, in naposled na doljni strani usta. Gornje čeljusti so ostre za griziti, podaljšane doljne pa mehke in z jezikom zrastene v rilček za lizanje. Bučela ima štiri gola kožnata krila na oprsi in diha skozi tako imenovane dušnice, to je dve glavne cevke po vsakej strani telesa.

Po spolu morejo živeti v panji trovrstni pojedinci: matica, samica, trotje, samec, in navadne buče delavke, ki so le zamorjene samice. V boljše izpoznanje teh spolno trovrstnih bučel, kakor njihovega značaja, poklica in poslovanja, vzamemo si za primer panj, ki je čez zimo se pustil za pleme. V takem je samo ena matica in kakih 6 do 30 tisoč delavk. Le-te mirno zgnetene okolo matice sedé sredi satja, kjer jim je topleje. Na spomlad pak je matica

prva, ki ide na delo: začne jajčica (gnjide) nesti. Jajčica se jej razvijejo v dvostrokem jajnjeku, ki je malim, zaprtim kleščam podoben. V vsakem jajnjekovem stroku je po prilici 200 cevčic, v katerej vsakej je zopet do 20 jajčic. Cevčice se odpirajo v dva jajčina vodnika, katera se kmalu združita v vzajemni odvodnik. Temu blizu konca umeščen je mal mehurček (receptaculum seminis), ki se za parenja napolni s trotovim semenom (sperma). Na doljnjej strani jajnjekov najprej dozorela jajčica plazijo skozi obadva vodnika v odvodnik, kjer prihajajo v dotiko s semenom, ter se tako oplodé.

Taka oplodena jajčica polaga matica na dnu piskercev, a léže jih samo toliko, kolikor jih delavke obsesti, greti in potem valiti zamorejo. Razumeje se torej, da kolikor močnejši je panj, toliko več nove zalege dobí v enem in istem časi.

Po treh dneh iz jajčic izlezejo male, belemu črviču podobne ličinke, brez glave. Na gornjem kraji imajo samo mal odpor za prijemljanje hrane. V tem časi delavke uže letajo na pašo iskat cvetnega prahu za hitro množče se ličinke. In to je bučelarju dokaz, da panj ima mlado zalego, torej tudi matico, da po tem takem je dober!

Nasprotno panj, v katerega buče ne nabirajo cvetnega prahu, priča, da ima ali nerodovito matico, ali da je popolnem brez nje, ter da mu torej žuga pogin.

V petih dnevih ličinke dorastejo, in delavke z voščenimi pokrovci zalepijo piskerce. V daljnih treh dneh preobrazi se ličinka v bubo, zamotavši se v svilnat zapredek, a v naslednjih sedem dneh izleze popolno razvijena bučela. Vse njeno preobraževanje traja tedaj 18 do 21 dni.

Ravno izlezele mlade buče pokrite so z nježnimi, belkastimi dlakicami; a stareje, ogolivši se, so gladke in črnkasto-svitile. Mlade letajo raje in pridneje beró, starejmi pa menj škodi nepovoljno vreme. V dveh dneh ojači se mlada delavka dovolj, da izleti prvokrat navadno v topel po pólu dne. Tedaj je zanimivo gledati, kako take mlade buče švigajo iz panjū, naj prej pozorno motreč žrelnico, potem oddaljšajo se v vedno večih umikljajih veselo brenčeč obletavajo panj, dokler si dobro zapazijo njega in uljnaka bližnjo okolico. Potem še le odletavajo medonosnega cvetja iskat sem ter tja daleč na miljo: tako izvrstno diše! Baš tako bučela vrnivši se uže prvokrat dobro pogodi svoj panj: tako dobro ima pamtenje!

Spolno so delavke po anatomske preiskavi samice se zamorjenimi jajnjeki. A dokazano je, da tudi one, posebno ako so izgubile matico, dobijo toliko nagon k razplodivanju, da nekatere začno jajčica leči, iz katerih pak, ker niso oplodena, valé se zgolj le trotje.

Spomladi, ko bučele zunaj po cvetji dobivajo obilne paše, posebno hitro napreduje njihovo delovanje v panju. Delavke gradijo satje. Ali samo z medom hranene bučele morejo in hočejo satje delati, in še to samo tedaj, kedar imajo obilno paše ven zunaj. Ako se jim noter poklada še toliko meda ali sladkorja, živé sicer, ali ne kažejo napredka.

Število delavk hitro raste. Panj se vse bolj in bolj polni satjem in bučelami. Tako bi se kmalu prenapolnil vs panj, ako bi matica v tem časi ne dobila nagona rojiti: to je, po priliki z dvema tretjinama starih in mladih bučel, katere se ji prostovoljno pridružijo, zapustiti svojega dosedanjega prebivališča. Ker se pa dogodi, da tudi na pol polni panjevi uže rojijo, daje nam to dokaz, da vzlasti le težnja po razmnoževanju povaja matico na rojenje: ker le na tak način se po naravnem potu zarejajo nove matice in nove bučeline zadruge.

Poprej pa, kakor izleti roj, matica z delavkami vred poskrbi za bodoči obstanek panj, ki bi drugače vsled njene selitbe osirotil in poginil. Delavke namreč naredé najraje na zadnjih in doljnih straneh satja do 16 večjih lončkov, tako imenovanih matičnih zibeljk, ali matičenjekov, v katere matica znese oplodena jajčica. Iz teh izlezle ličinke dobivajo od delavk obilnejše in boljše hrane, po čemer se dogodi, da se iz njih razvijó nove matice. Te so nekaj večje od ostalih bučel; niso dlakaste, ali imajo daljši, rumenejši zadek z nosilom, skozi katero ležejo jajčica, in z želom, s katerim pa strupeno ne pičijo človeka, pač pak hitro umoré vsako drugo matico. Da se pa prihodnje matice tudi oploditi morejo, naredé delavke, otovré tudi sat z večimi piskerici, trotov sat, z iz jajčic, navadno v take položenih, izvalé se samo trotje. Ker je dovolj znano, da tudi neoplođene (neoprašene ali neobhojene) matice, ako se navadno zavoljo slabega vremena niso mogle spariti s trotom, vendar navzlic temu ležejo jajčica, iz katerih pa se vedno valé le trotje (za to trotovka), moramo sklepati, da taka, v trotov sat položena jajčica, niso oplodena, to je, plazeč se skozi jajnjekov odvodnik se niso nedoteknila trotjevega semena v mehurčku. Matica more

torej po svojej volji ali oploditi, ali ne oploditi jajčic.

Trotje so nekaj večji od delavk, nemajo žela, ne delajo ničesar, izletavajo zamolklím brenčanjem navadno le v vroč po pólu dne, ter so samo za to, da oplodé matice. V to svrho imajo možka plodila; to je dve ledvici podobni spolovili, kateri izločujeta seme (sperma), potem dva cevka, semenska hodnika, katera se na skoro spojita v vzajemno cev, končajočo se v naprčeno udo.

(Dalje prih.)

## Izpred porotnega sodišča.

### I.

France Lavrič, sploh imenovan Ramšelj, 36 l. star, oženjen osobenjak iz Golč pri Litiji je v noči od 17. do 18. dec. 1873 Neži Vozelj na Sterminjivi in njeni dekli Rezi Remec iz zaprte hiše in zaprte omare reči in gotovine v vrednosti od 31 gold. 18 kr. av. velj. in

v noči od 29. do 30. dec. 1873 grn-tarju Matevžu Dolarju iz Ljubeka in njegovi sestri Marijani Dolar tudi iz zaprte hiše in zaprte omare z vlomom zlate srebrne in papirnate gotovine v vrednosti od 558 gld. 87 kr. av. velj.

iz posestva brez njih dovoljenja v svoj prid vzel in s tem se hudodelstva tatvine po §§. 171, 173, 174 II. b in d in 176 II. a k. p., s katero se kaznuje po §. 270 k. p. krivega storil.

Pri porotnej obravnavi je bil obsojen na 6 let ječe.

### II.

Jakob Klopčar, po domače Klančar, 30 l. star, oženjen zidar iz Bezovika pod Ljubljano je 7. avgusta 1873 po noči okolo 11 ure z namenom, da bi na tujem imetji požar nastal, terišče prebivalcev iz Bezovika zažgal, in se s tem hudodelstva požiganja krivega storil.

Pijanec Jaka Klopčar je namreč imel v Bezoviku do meseca septembra kajžo, v kateri je s svojo ženo živel. Zarad slabega ravnanja ga je morala žena večkrat zapustiti in k njenim staršem bežati. Tako se je zgodilo tudi koncem meseca avgusta 1873.

7. avgusta 1873 zvečer je prišel Jaka Klopčar v Hrušico v hišo Janeza Drekslarja, k svojej ženi pregovarjat jo, naj z njim v Bezovik gre, in jej je pretil svojo hišo še tisto noč zažgati, če ne gre z njim, kar je Reza Šubic tudi slišala. Mica Klopčar je pa vendar v Hrušici ostala. Tisti večer mej 10 in 11 uro je videla Lenka Hribar, sosedka Jaka Klopčarja v Bezoviku, da je Klopčar z gorečo trsko k terišču prebivalcev Bezovika šel in ga zažgal.

To terišče je bilo leseno, s slamo krito. Pohištva okolo njega so le 5, 10 in 20 sežnjev oddaljena, skoro vsa lesena in s slamo krita. — Če se v ozir jemlje kraj in čas, kdaj se je ogenj prikazal, se pač ne more dvomiti, da je nalašč zažgal.

Porotniki so rekli „da“ in obsojen je bil potem na tri leta ječe in vsak mesec en post.

### III.

10. junija.

Matevž Jamnik, 20 let star, rojen v Purgštalu, neoženjen kajžarski sin, kaznovan, je 18. aprila 1875 zvečer poleg Sorškega mosta mej Purgštalom in Loko, Jur. Fojkarja sicer ne z naklepom usmrtiti ga, a vendar v drugem sovražnem namenu, z rovnico po glavi udaril in ga tako poškodoval, da je vsled tega 19. aprila 1876 o polu dne umrl.

Dne 18. aprila t. l. zvečer je namreč metalo več fantinov iz Loke kamenje proti Matevžu Jamniku, za to si on poišče neko rovnico in leti za njimi. V tem trenutku pride Jurij Fojkar čez Sorški most, ki je mej Loko in Purgštalom, kjer se je Mat. Jamnik z Loškimi fantini prepiral. Matevž Jamnik je Fojkarja brez uzroka brenil, ta ga je za to zavrnil in potem mirno dalje šel, mej tem, ko se je Jamnik s fantini pred mostom prepiral. V tem trenutku pride Jurij Fojkar po stezi ob Savi proti mostu in stopi ravno z eno nogo čez plot, ki je tikoma mostu, ko ga mahoma Jamnik z ušesom rovnice tako močno po glavi udari, da se takoj brez zavesti na tla zgrudi in prihodnjega dne umrje.

Matevž Jamnik se izgovarja, da je bil dotični večer tako pijan, da se ničesar ne spominja. A po pričah je dokazano, da je bil le nekoliko pijan in da je gotovo vedel, kaj je delal.

Porotniki so enoglasno izrekli, da je on kriv dejanja, katerega je obtožen, — vprašanje o polni pijanosti so pa enoglasno zanikali.

Obsojen je bil na pet let težke, vsaki mesec z enim postom in dne 18. aprila vsakega leta s zaporem v temnici in na golih deskah, poostrene ječe.

## Razne stvari.

\* (Ruska trgovina v Aziji) se od leta do leta bolj razvija razmerno s političnim uplivom, katerega si je Rusija pridobila po celi srednji Aziji, pri Kitajcih in Japoncih. Skozi južno Sirijo drži trgovinska cesta od kitajske meje pri Kijahti v evropsko Rusijo. O imenitnosti trgovinskega prometa v južni Sibiriji, se da soditi iz „otčeta (računa) sibirskago trgovago banka“ v Jekaterinburgu za leto 1874. Osnovni kapital banke znaša 2,400.000 rublj., razdeljen na 9.600 akcij po 250 rublj. Obrat kapitala je leta 1874 znašal 414 milijonov 539.788 rublj. Dividende se je izplačalo 16 rublj. na akcijo. Banka ima svoj sedež v Jekaterinburgu in v raznih mestih Sibirije, potem v Peterburgu svoje agenture.

## Tržne cene

v Ljubljani 19. junija t. l.

Pšenica 4 gld. 70 kr.; — rež 3 gld. 10 kr.; — ječmen 2 gld. 30 kr.; — oves 2 gld. — kr.; — ajda 2 gld. 60 kr.; — pros 2 gld. 50 kr.; — koruza 3 gold. — kr.; krompir 1 gld. 50 kr.; — fižol 5 gld. — kr.; masla funt — gld. 52 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh trišen — gld. 40 kr.; — špeh povojen — gld. 43 kr.; jajce po 1<sup>2</sup>/<sub>3</sub> kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 24 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent 1 gld. — kr.; — drva trda 6 gold. 40 kr.; — mehka 4 gld. 80 kr.

## Loterijske srečke.

Na Dunaji 12. junija: 63. 82. 72. 1. 8.  
V Gradcu 12. junija: 76. 12. 15. 82. 79.